

DEBRECZEN

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczeni és vidéki „függetlenségi párt” közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

Hirdetési díj: Négy hasznosított sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű hirdetések díjára külön megbeszélendő. Helyi hirdetések díjára külön megbeszélendő. Helyi hirdetések díjára külön megbeszélendő. Helyi hirdetések díjára külön megbeszélendő.

üzlete

miveleteket, ugymint:

zómínak igen haszna-

talantul adom.

AS.

onséggel, hogy

RFI szabó-

kekben,

ik, fehérműek,

s fűzőkben

n megnyitottam,

házban

ben.)

zített tapasztalataim ké-

abhatni, és midőn még

n. é. közönség kegye-

lettel

RCZ M. L.

delhető

Budapestben,

Kőbányán.

laccok töltése czéljára

ereknek.

lyekben részesítjük,

íteli sert fogyaszt, arra fi-

nságsáért és eredetiségeért

g" nev világosan olvasható.

zül fecskendők

knak és gyáraknak.

vattyuk

minden czélra

nyosan kaphatók

er és Rauschnál

BUDAPEST,

gár-ut 12.

llard hazi kutak

óirányzatok kívánatra.

rdetés.

gnác esődtömegé-

papír és fűszerárak

kiarulását folyó hó

zdve a péterfia és

zaszegletén levőbolt

olytatom. Pakoló

zacskó és fűszer-

tányosabb áron ki-

s nagyban kapható.

GY SÁNDOR

mint esődtömeggondnok.

Debreczen, apr. 17.

(G-f.) A mióta az iparügy terén elkezdtek hangoztatni, hogy Magyarországon az iparosok minden felett azért nem tudnak boldogulni, mert első sorban maguk az iparosok nem bírnak sem a megkívántó szellemi műveltséggel, sem a valódi képességgel, melyet mesterségük feltételül megkíván: azóta azon elméleti tekintélyek közül többen, kik az iparosokat szeretik folyvást tanácsokkal ellátni, hivatalos és félhivatalos lapokban előre igyekeznek megcsinálni az utat az ipartörvény revisiója tárgyában a miniszter által a jövő ülészakra előterjeszteni ígért törvényjavaslatnak.

Ugy látszik, hogy ki van adva a hangulat keltése jelszava s nem fogunk csalódni, ha abbéli sejtelmünknek már is kifejezést mérünk adni, hogy az ország összes kormánypárti lapjaiban, melyek pedig a II-ik orsz. iparos kongresszus kívánalmait eddig szintén jogosoknak és így teljesítendőnek tartották — találkozni fogunk a hangulatkeltő iparügyi szakcikkekkel, melyekben, habár különböző variációkkal, elő léssen adva, hogy bizony a mi iparosaink nincsenek még oda érve, hogy részökre a jelzett kongresszusi határozatok törvényben biztosíttassanak.

Ha vissza emlékezünk az elmúlt általános képviselő választásokra, midőn kivétel nélkül mindegyik jelölt programjában hangoztatta, hogy főterekvése leend az iparosok sérelmeinek orvoslását előmozdítani, jogos kívánalmakat érvényre juttatni: egyik sem merté mondani, hogy bizony az iparoseknak is tanulni kell, hogy képesek legyenek a társadalomban helyt állani. Egyik sem mondta, hogy vámügyi politikánk megháborgatása és Bécs érdekeinek megsértése nélkül, az iparosok óhajainak eleget tenni nem lehet; mert félt, ha ezt kimondja, a remélt szavazatoknak nagy contigensét veszti el s nem fogja majd támogatni tudni a kormány szekere rudját. Hanem megtette az ígéretet a tudatban, hogy azt úgy sem fogja teljesíteni; s mint a példa mutatja is, hogy az elmúlt két év alatt az egy Zichyt kivéve egyetlen képviselő sem sürgette az ipartörvény revisióját.

Annai elvitázhatatlan tény, hogy tanulni kellett mindenkor; minden pályán igyekezni kellett bizonyos szellemi műveltséget elsajátítani annak a ki boldogulni akart; s be kell vallani, hogy nem volt oly időszak és oly pálya, mely oly mérvben igényelte volna a szellemi művelődést és gyakorlati szakképzettséget, mint megköveteli az iparos pálya a gőz, a gép és a tőke hatalmának korában.

Ámde a tanulásra való ösztönzés, nem abból a körből indult ki, melyben az iparosokat henység és pártoskodó tömegnek nevezni szeretik; hanem kiindult a jelszó magukból az iparosokból, mit bizonyít leginkább az, hogy már az 1879-ben tartott második országos iparos-kongresszus kimondotta, „hogy az iparosok szervezése Magyarországon az állam legfontosabb és legsürgősebb feladatai közé tartozván, azt az ország iparának fejlesztése czéljából olyképp kell fogantatni, hogy a felső egyöntetű vezetéssel a hazai ipar gyakorlati szükségleteit ösmert körökből... szakértő egyének közreműködése is igénybe vétessék. Ki tehát azt állítja, hogy a magyar kézműiparos osztály elzárkózik a szellemi művelődéstől, nem mond igazat s hogy erre az iparosok adták meg elsőben a jelszót, mutatja az, hogy hosszas vajadás után kormányunk csak a múlt év második felében kezdte meg a mozgalmat hazánkban

az ipar iskolák szervezése iránt. A közoktatási költségvetés — fájdalom — itt is szűkmarkúságot tanusít; egy magyar mágánának kellett e szűkmarkúsággal szemben nagyelkűséget tanusítani — a ki bár a kormány megbízásából s hiszünk tiszta önzetlenségből, bejárta az ország nagy részét, ily ipariskolák szervezése czéljából, de ez eléggé nem becsülhető cselekedetében van mégis valami, a mit épen az ügy érdekében nem helyeseltünk hogy ez iskolákat fátylas-menetek fénye s zenéje mellett igyekezett szervezni. Lesz alkalmunk a körutról tett jelentésről bővebben is megemlékezni. Kiindulási pontunkhoz visszatérve, föl kell említenünk Heltai Ferencnek a »Nemzet«-ben közölt cikkcsorozatát, melyben tagadja az iparoktatás és az iparszervezet, vagyis a törvény revisiója és a kötelező társulati rendszer közötti összefüggést, s arra az évre támaszkodik, hogy a magyar iparosság nem áll azon a színvonalon sem erkölcsi, sem értelmi tekintetben, hogy közegeire bizni lehetne akár az elméleti, akár pedig a gyakorlati iparoktatást.

E cikkek s az ezekben levont következtetések, nem tanusodnak egyébről mint a hazai tényleges viszonyok nem ismeréséről.

Az iparosok nem kívánják, hogy kizárólag ők adjanak irányt az iparoktatásban; csak bizonyos mérvű befolyást kívánnak maguknak arra, minthogy ők tudják leginkább megítélni, hogy az elméleti szaktanításból mire van szüksége az iparosnak.

A mi végre a kötelező ipartársulati rendszer behozatalát illeti, arra nézve határozott nézetünk az, hogy az iparosok hajaj korántsem lesznek eloszlatva, ha az alkotandó törvény nem fog intézkedni, hogy az iparral foglalkozó közös szakérdekeiknek előmozdítására oly kötelező ipartársulatokban szerveztessenek, melyek az iparosok összeségét felöleljék és melyek keretéből magát egy iparüző se vonhassa ki.

A mi a közlemények többi részét illeti, minden tárgyilagosságuk mellett meglátszik rajtuk a kicsinylés és bizonyos foku malicezia Adatokkal adatokat lehet szembe állítani, de elfogultsággal szemben felesleges minden czáfolat.

— Országgyűlés. A képviselőház hétfői ülésének igen változatos napirendje volt. A középiskolai javaslatnak végzővegezésében való elfogadtatása után a kérvények 29. sorjéjéke tárgyalatott folytatódott. Itt a békés-csabai róm-kath. iskolázék kérvénye kellett hosszabb vitát, melyben az előadón kívül Zsilinszky Mihály, Göndöcs Benedek, Apponyi, Trefort, Pulszky Adolf és mások vettek részt s végül a ház elfogadta a kérvényi bizottság határozatai javaslatát. A kérvények letárgyalása után Kemény miniszter felett Latinovics interpelláció jára s a választ úgy az interpelláló, mint a ház tudomásul vette. Most Rádai honvédelmi miniszter adott be törvényjavaslatot az 5 és 6. csendőrségi kerület legénységének kiegészítéséről. A javaslat kinyomtatás és a védőbizottsághoz utasítottá az özetes tárgyalás végett. Végül a szombati ülésről leszorult két interpellatio terjesztett elő. Ugron Ákos a pénzügyminisztert interpellálta Kézdí-Vásárhely megadóztatása iránt.

Nagyobb feltűnést és valóban kínos benyomást keltett Füzesséry Géza interpellációja, melyben kérdé a belügyminisztertől, van-e tudomása arról, hogy a gráczi rendőrség által nyomozott tolvajbanda névsorára, egy magyarországi képviselő neve is fel van írva? Egyre hangoztak fel a kiáltások: „Ki az? Ki az?” De Füzesséry, ki maga is nagyon izgatottnak látszott, nem felelt egyenesen a kérdésre s csak mikor a teremből kimenő felvont, mondogatta egyik másik kezdőnek: „Majd kiderül; majd megtudjátok.” Mihelyt az elnök az ülést feloszlatta, a képviselők minden oldalról siettek a szélső felé, nonnan az interpellatio jött, hogy némi felvilágosítást nyerjenek. Ekkor előlépett Polonyi Géza képviselő és mély indignatio hangján fejtette, hogy az interpelláció az ő személye ellen van intézve. Ér-

tesítették, ugymond, hogy mi van ellene készülőben s azért jött el a mai ülésre, de nem szólalhatott fel, mert az interpellációban személye nem volt egyenesen megnevezve. Polonyi ez ügyet úgy tüntette fel, hogy Grácziól megkeresést kapott egy lopásügyben, a megkérösztottak részéről, hogy a gyanúsítottak ellen, mint ügyvéd tegye meg a kellő lépéseket. Polonyi erre visszaírt Grácziába saját ügyvédi firmájú levélben és további információkat kért, mielőtt mint ügyvéd fölléphetne s utána tevé Polonyi, hogy csupán ennyi összefüggése van az ő nevének az interpelláció tárgyává tett kérdéssel. Fel is hívta nyomban Mocsary Lajos, mint a függetlenségi pártkör elnökét, hogy sürgősen hívja össze a pártot értekezletre, hol aztán elő fogja adni a tényállást. Mocsary Lajos az ülés után rögtön a rendőrséghez ment s ott az aktákat átvizsgálta.

— Belföldi hírek. A m. kir. 5. sz. (polsznyi) és 6. sz. (székesfejervári csendőrpáncsnokságok szervezése a m. k. belügyminiszter pályázati hirdetéssel tett közzé. — A közép. törvényjavaslat tárgyalására 24 ülést szentelt a ház és pedig tizenkettőt az általános, tizenkettőt a részletes tárgyalás vett igénybe. — Az általános vitában, ötvennel több szónok vett részt. Kezddött meg március 5-én s egész 17-éig tartott. — A t. eszlári ügy tárgyalása közeledvén, új stikliket kísérlenek meg. A „Füg.” szerint a kis Schwarz Mörizot meg akarták szökeltetni a nyiregyházi megyeházból.

— Külföldi hírek. A czári koronázás tartamára Moszkvába összevont csapatok élén 121 tábornok és 2417 törzstiszt fog állani. — Frigyes Ferencz, Meklenburg Schwerin nagyhercege f. hó 15-én délelőtt meghalt. — Vilmos császár üzenetét olvasták fel a birodalmi gyűlésben, épen az ipartörvény tárgyalása alatt. Ebben hangsúlyozza, hogy reformokat is kell életbe léptetnie a munkások javára. S a jövő telen az aggror és a rokkant-biztosítási törvényeket is le kell a birodalmi gyűlésnek tárgyalni. Elnök kijelenti, hogy kinyomtatja az üzenetet s a csütörtöki ülésen javaslatokat fog arra vonatkozólag tenni. — Az újabb gyilkosságok összeesküvésre nézve, Tubrisy feyencz, ki kényszer munkára van elítélve, leleplezéseket tett, több egyen elfogott. A főnixparki gyilkosság ügyében megindított pörben James Mullet, az elfogottak egyike, föladóként lépett fel. — Az angol király nő állapotában némi javulás mutatkozik. Még jó ideig lesz kénytelen a járástól tartózkodni. — A legitimista hírlapok megczáfolják a Chambercz herczeg egészségi állapotáról szármaló nyugtalanító híreket.

— Kossuth levele. Csongrád megye törv. hatósági bizottságához nagy haraknia következő levelet intézte: Mélyen tisztelt törv. hatósági bizottság! Volt szerencsém venni kegyes határozatokat melylyel engem születésem 80 ik évfordulója alkalmából megtisztelni méltóztattak. Nyolczvan évet élttem s e hosszú időnek kétötöd részénél többet hontalanságban. Nevemet kiejteni sokáig büntetéssel sújtott vétség volt hazánkban, és a nemzedék, mely az alatt nőtt fel, s mely most a magyar haza cselekvő népet képezi, még sem tanulta meg elfelejteni szerény nevemet. Engem a viszonyok változása leszorított a cselekvés teréről, előhaláltá lettem, idegen földön idegen s mégis a mindennapi élet pezsgésében, a cselekvés zajában élő nemzedék meg-meg ragadja az alkalmat a szives megemlékezés, szeretet szavát küldeni hozzám távol magányomba. A természet rendje hozza magával, hogy az évek sulya, mely szivre, észre, testre egyaránt reá nehezül, közönyössé tegye az aggastyánt azok iránt, amik az életnek örömtől adnak, s a természet ezen törvénye nálam kétszeresen igazolt, mivel én, közdelem és viszontagságtelej hosszú életemben oly sok mindenem esttem keresztül, hogy több ember élet lehetett volna az enyém korlátalra zsufolva; de ezért még is sem akkor, sem a változatos viszontagságok nyomása nem tompították el annyira érzelmeit, hogy derítőleg ne hatnána bus kedélyemre a szives megemlékezés jelei, melyekre a távol hazából méltattam. — A szeretet az Isten igéje, s bár a kor hóval takarja az érzelmei hevét, mint hősziúvé festi a meghajlott fej hajszálait, a szeretet szava utat tör a szivhez magának s balzsamul szolgál a sebekre, melyeket a sziven egy hosszú élet keservei ütöttek. Becses tehát előttem Csongrád megyének — hazánk legmagyarabb megyéjének — szives részvéte, de növeli becsét az, hogy indokai közé szabad és független Magyarország eszménye képviselőségét látom sorozva. De engedje a tisztelt bizottság megjegyznem, hogy a magyar nemzetnél az állami függetlenség nem állami eszmény (ideál), ha-

nem pozitív jog, mely egy évezred történelmének oly szerzeménye, melyet az ösök szent hagyateka, az utódok elidegeníthetlen örökségül hagytak reánk; pozitív jog, egyszersmind a magyar nemzet önczéliságának, tehát állami létének életfeltétele is, melynek a mint a multakban, megvédését a létfentartás természeti ösztöne parancsolta, ugy a jelenben visszazserzését az követeli. Multam közdelmei e jog megvédésére, ez életfeltételt biztosítására voltak irányozva; aggkorom minden hité, reménye, óhaja annak visszazserzése körül összpontosul, még pedig azou meggyőződéssel összpontosul, hogy e hitnek, reménynek lehetetlen meg nem valósulni, ez óhajnak lehetetlen nem teljesülni, ha a magyar nemzet maga magáról le nem mond, ha jövendőjét önként fel nem adja. Fogadja a t. bizottság szives megemlékezéséért legmélyebb köszönetemet; s engedje meg nekem, a sir szelén álló országának, a Haza jövendőjének, az utódok szabadságának, boldogságának nevében köszönetemet azon kéreést csatolni, hogy ne hagyják lelkükben megernyedni a hitet, a lelkesedést azon eszme iránt, a mely szerény nevemet emlékezetükbe visszahozta: s ne mulasszék el soha magukat edzeni erőben, erélyben, hönfi érelyekben, miszerint az ösök szent hagyatékát — az utódok számára a nemzeti akarat ereje biztosíthassa. Kelt Turinban, márcz. 15. 1883. Alázatos szolgálója Kossuth Lajos, m. k.

Hajdumegye közig. bizotts. gyűlése.

(Apr. 15.)
Hétfőn, apr. hó 15-én tartotta gyűlését Hajdumegye közizagatási bizottsága a megyeház nagy termében. Elnök Vesprémy Gáspár alispán. Szönyegre került először is dr. Varga Géza, tisztí főorvos jelentése, mely szerint márczius havi kedvezőtlen időjárás a beteglések eseteit is szaporította. Daczára annak, hogy járványok nem fordultak elő, a haladások száma igen magas. Márczius hó folytán meghalt a megye területén 425 egyén, születet 484.

Kiss József kir. tan. és tanfelügyelő jelenti: Az iskolázatás rendes folyamában van. Az iskola mulasztók száma, bár egyre apad, még mindig tetemes. Az iskolázatás terén kitűnik kivált alsó és felső-Józsa, Egyek, Mike Pércs; meglehető és állapot Böszörményben, Szóvatan, Kiegyítő Kabán, Nánáson, Samsóban, Tétélenen.

Az iskolába járók összes száma 14177. A tanköteles mulasztók száma 3930. Steinnusz adófelügyelő jelentése: Márczius hó folyamán egyenes adó ezimen befizetett 14822 frt. Az évnegyed végével fennmaradt hátralek 364.000 frtot tesz ki, mely hátraleknak erélyes behajtására a polgármesterek, szolgabírák utasíttatnak.

Tóth Mór kir. ügyész jelentése szerint, a közbiztonsági viszonyok általában kielégítőek. Rabok létszáma márcz. hó végén 50; apadás 23. A börtönökben az egészségi állapot kielégítő.

KARCZOLATOK.

(Ez még se pártgyűlem! — A parlament. — A fiakker. — Kár! — A kormány tanulmányoz.)
Nem nagy dolog történt. Csak egy képviselő ur deklarálta a másikat egy külföldi tolvajbanda tagjának! — Egy fiskális ur a másik fiskális urat, a ki neki erős konkurrenzát csinál.
Miután függetlenségiék, megjegyezzük tegnapi vezércikkünk kapcsában, hogy ez már még se pártgyűlem!

Ha nincsenek is a parlamentben tettek, vannak tettelegességek.

Ha valaki megírja modern politikai életünk történetét, művében nagy szerepet kell juttatnia a... fiakkereseknek.

Ezek hurczolják össze a parlamenti többség tagjait... szavazni.
Ezek bizonyos városokban a szabadlevű párt adó-hátralekos tagjait, hogy el ne veszítsék szavazójogukat. E városokban, a mint értesülünk, ily adó-hátralekokat — ha kell — ki is fizetik a... fiakkeresek!

Beh kár, hogy véget ért a középiskolai törvény tárgyalása!

Epen akkor hagyták felbe, mikor a képviselő urak már-már... szakemberek lettek!

A polgári házasság és a regále-jog azért nem kerül szinre... akarjuk irni szönyegre ez idén, mert a kormány tanulmányozza a kérdést.

Ha e tanulmányait épen a választások előtt fejze be... arról mi nem tehetünk!

Gili Balázs.

küldöttek is szépirodalmi dol... a többek közt. gr. Teleky... írók is csinos csevegést enge...

szesül a pozsonyi kórházban s betegségéből... nemsokára kiépül. Megerősítik azon hirt, hogy...

szesül a pozsonyi kórházban s betegségéből... nemsokára kiépül. Megerősítik azon hirt, hogy...

szesül a pozsonyi kórházban s betegségéből... nemsokára kiépül. Megerősítik azon hirt, hogy...

szesül a pozsonyi kórházban s betegségéből... nemsokára kiépül. Megerősítik azon hirt, hogy...

* Meghaltak városunkban f. április hó 8-tól 14-ig: Mezei Julia 57 é. tüdő gümőkór, Molnár Mihály 53 é. tüdő lob, Oláh János 69 é. aggkór, Jókai József 5 n. gyengeség, Nagy Pálné 64 é. tüdő kór, Kiss András 67 é. hagyomány, Balia István 2 h. görcs, Kovács Etelka 2 é. — Györy Irén 1 h. hurut, Balog Julia 3 n. görcs, Szücs Istvánné 68 é. öngyilkos, Novák Józsefné 34 é. elmebaj, Teszary Margit 10 h. görcs, Simon Gizella 4 é. tüdőlob, Bigio József 65 é. tüdőlob, Bod Anna 56 é. tüdőlob, özv. Molnár Mihályné 70 é. aggkór, Hegedüs András 21 é. tüdőlob, Zimánik Erzs. 46 é. szélhűdés, Tóth Jánosné 38 é. tüdőlob, Kántor András 1 é. görcs, özv. Békési Józsefné 71 é. aggkór. — Béke poraikra!

* A színházban éppen nem szűnt meg a hangos társalgás sőt a — kivált a másodemeleti páholybeliek nagy megbotránkozására most már törhetőleg folytatják. A közönségnek nem lehet megtiltani a hangos csevegést, de a színpadon foglalkozó tagoknak rosszul eshetik, ha jätékül éppen egy páholytárs figyelemtelensége zavarja. Epen azért, ha az igazgatóság nem intézkedik, holnap és azután névvel jelöljük meg azokat, a kiknek gyöngéd figyelmeztetésünk nem használt.

* Halálozás. Szöllösy József pénzügyi fogalmazó 9 hónapos fia Szöllösy Barna tegnap reggel elhunyt. Temetése holnap délután 3 órakor a köteles utczai 2765-ik sz. háztörténiék. Béke poraikra!

* Meghívó. Az alsósabolcs-hajduvidéki ref. egyházmege tanító-egylet rendes évi gyűlését május hó 10-kén. H-Szabolcsban tartandja, melyre az egylet tagjait, valamint a tanügy iránt érdeklődő közönséget van szerezniem tisztelettel meghívni. A d. e. 9 órakor kezdődő gyűlés tárgysorozata: 1. Titkár jelentése az egylet múlt évi jelentéséről. 2. A választmányi gyűlések jegyzőkönyveinek felolvasása. 3. Pénztárnok jelentése s pénztárvizsgálat. 4. Könyvtárnok jelentése s könyvtárvizsgálat. 5. A múlt gyűlésből kinevezett számvizsgáló küldöttség jelentése. 6. Eötvös alap bizottság jelentése s kapcsolatban a „magyar tanítók orsz. arháza”-nak ügye. 7. Gyakorlati tanítások. 8. Szakosztályok jelentéseinek tárgyalása. 9. A II-ik orsz. képviselői tan. gyűlésre és az egyházi ügyekre képviselői választás. 10. Társegyletek airtatái. 11. Alapszabályszerűleg bejelentett indítványok. 12. Alapszabályokban előirt rendes teendők. H-Hadházban, 1883. apr. 17. Simon Károly tan. egyt. elnök.

* Hymen. Városunk egyik tekintélyes polgárának Steinfeld Ignácznak leányát Etelka kisasszonyt múlt hetekben jegyezte el Fischei László budapesti gazdag földbirtokos. Az esküvő, mint értesülünk, e hó 30-án Budapestben fog végbemenni.

* Hirtelen halál. A helybeli pek-szállón egy tegnap idevándorolt pek ma reggel hirtelen összerogyott s azonnal meghalt. A legnevezetesebb s szerencsétlenségül az, hogy az illető épen dalolt, midőn a halál rátette kezét. Nyugodjék bekevel.

* Az országos vásár még sohasem mutatkozott olyan gyöngének városunkban, mint a mostani. A kereskedők általában panaszokodnak, hogy a legkelendőbb czikkekre sem akad vevő. Egyébként a vásárnak még csak kezdeténél vagyunk s lehetséges, hogy a fős vásár alkalmával élénkebb lesz a forgalom.

Hazánk s a külföld. — Mailáth gyikosa. Spanga tisztelőinek (!) megnyugtatóására írják a lapok hó legfogodosabb ápolásban valódi uri ellátásban ré-

Kálmán: Miért ne olvassam? Mit érdeklí ez önt? Ha nem akart meghallgatni, engedje meg legalább, hogy máshoz forduljak. Most már csak e barátomban van reményem. Mártha (meg mindig Kálmán kezét tartva): Barátja! Ez ember! Oh ne nézzen e levelbe! Tépje széjjel, égesse el. Kálmán: Most már elég! Hagyjon el asszonyom! (Fölakarja emelni kezét.) Mártha (visszatartja kezét): Nem, nem — ha irgalmat ismer! Önmagáért — nem értem — oh ne olvassa halálát! Kálmán: En! (felrántja kezét) Most már tudni akarom! Mártha (kikapja kezéből a levelet s kettészakítja): Nem fogod megtudni! Kálmán: Ah! iy vakmerőség! Mit jelent ez? Mit akar ön velem? (Feléje megy.) Mártha (erősen a kezébe szorítva a levelet, lassan hátrál, szemeit folytonosan Kálmánra szegezve): Nem — nem adom vissza! ... Álljon meg — ne nézzen így reám. ... Oh! nem tudja mit tesz. Kálmán (kitörő indulattal): Most már elég. Türelemnek vége! Vessünk véget ez örült játéknak — vagy elfelejtem, hogy nő áll előttem. (Megragadja Mártha kezét.) Adja vissza e levelet. Vilma (megjelenik a középtájtóban, mögötte látszik Erzsényi). Mártha (elrántja kezét fuldokolva): Nem adom — nem adom. Kálmán (legnagyobb haraggal): Ide fogja adni! (Mindkét kezével erősen megragadja Mártha kezét.)

19. Jelenet. Előbbiek. Vilma. (Erzsényi beteszi az ajtót s visszavonul.) Vilma (előrohan, sikoltva): Kálmán! megállj! ne üsd meg anyádat! Mártha (rémült sikoltással): Ah! (Ijedten mered Vilámra, ingadozik s aletán összeszeesik.) Kálmán (felszökik): Anyámat! (Vilámra néz, irtózva hátrál.)

20. Jelenet. Előbbiek. Édes. Erzsényi. Édes (a középtájtóban): Azon többé nem áll bosszut senki. Mártha: Ah! barátom. Édes: Látom, minden rendben van már. En is rendbe hoztam a magam dolgát. Villányi meghalt. Hajdumegye Közönsége s annak nevében Veszprémi Gáspár alispán.

szesül a pozsonyi kórházban s betegségéből... nemsokára kiépül. Megerősítik azon hirt, hogy a gyilkosságra néve nem volt valomásra birható; fogva levő bűntársai által elbeszélte dolgok azonban a bűnyállást egészen felderítették a rendőrség előtt. Spanga bizonyára vallani fog, ha az elfogott czinkostársakkal szembesítik. Törvényszéki körökben az az egyhangú vélemény, hogy Spanga nem vallott teljeséggel semmit és Tóth Gerő vizsgálóbíró minden ügyessége és kitartása megtört a gonosztevő csökönységen. Itt beszélük, hogy Spanga tavaly februárban, mikor a Hoszter várpalotai rablógyilkos pörét tárgyalták, újságolvasás közben azt mondta pajtásainak: „Nem féltém en az a Hoszter, tudja az a törvényt, hogy ha mindent tagad, hát nem lehet felkötöni.” A Csemegye-féle kódexet — úgy látszik — tanulmányozták ezek a szakkörök is!

* A katona-ünnepély, tegnap folyt le Kecskeméten s fényesen sikerült. Budapestről s a vidékről több százza menő vendég érkezett a felbőgözött városba. A Petőfi-társaság, a főváros, az írók és művészek társasága, a nemzeti színház, vidékről a Kemény Zsigmond társaság, az aradi Kőlcsey — egyesület stb. képviseltette magát: A leleplezési ünnepély sok ezer főnyi közönség jelenlétében történt meg. Széless József elnök üdvözölte a megjelenteket. Azután Horváth Döme tartotta meg az emlékbeszédét Katona felett, melynek végével lehull a lepel az emléktábláról. A táblán következő felirat olvasható: — „Itt született Katona József a „Bankban” szerzője.” A táblát a magyar tudományos akadémia által küldött díszes babérszorosít és a főváros koszorúja övezi. Feleky Miklós nagy hatás mellett szavalt dr. Csengeri János pályadijnyertes ódáját. Gyulay Pál, Szász Károly üdvözlik Kecskemétet a szép ünnepért, Beszédek igen nagy hatást kellettek. Az akadémia és Kistaludny-társaság üdvözletét a nép lelkes, zajos ovatióval kísérte. Az egész ünnep meghatóan, szépen és lelkesen folyt le. Delben díszbezd, este mükedvelői előadás.

* Öngyilkosság. Dr. Tokody Ferencz fővárosi ismert orvost, kit ösmerősei már tegnapelőtt óta nem láttak, rendőrileg felnyitott la kásában holtan találtak ma este. Az öngyilkosságot, melynek okát egyelőre még gyanítani nem lehet, egy sebész műszer segítségével, fájdalmas öcsönkítással hajtotta végre. Hulláját boncolás végett a kórházba szállították.

Muzsák. — Színház. „Liliomfi”, Sziglieti kitűnő bohózatának új előadását néztük végig színházunkban tegnap, apr. 17-én. Benedek József ur Szitvay Professzora és Rónaszéky Gusztáv ur kaczagató Szellenfje képezte az előadás fenyőpontját. Vadnay Vilma k. a. mint Mariska, (Kivált. Lekaszáltak már a rétet... szep dalával), Váczi Vilma asszony mint Kamilla. Iványi M. k. a. mint Rózi, kinek Nyilassy ural (Gyuripinczér) énekelt dalát megurizatták jól töltötték be a főszerepeket. La tabár Kálmán ur természetesen játszotta oly jól Liliomfi, hogy megdicsérelhetők, alakítása azonban felületes, játéka nehézkes volt — hogy azt mondjuk kedvetlen volt... azon igényekhez mérve melyeket a nemzeti színház egy reménybeli tagjával szemben állítunk fel s a hogy őt látjuk némely szerepben. Igen sajnálók, ha a tehetséges ifju színész vonakodnék nekünk megmutatni... hogy fog játszani Budapestben.

Vilma (Mártha mellé térdel): Istenem! mit tettem! (Fölemeli az alét Mártha fejét.) Kálmán: Vilma, az égre! mit mondtott. Ez a nő — Vilma: Anyád, a te szerető, szenvedő anyád... Nemes barátunk a főhadnagy mient megirt nekem, hogy ártatlan eszköz volt a gonosz Villányi kezében. Rajtad áll-e itélni fölötte? Nem elég ezt tudnod? Még sem érted mit kell tenned? Kálmán (lassan térdre ereszkedik, Mártha mellett, halkán): Anyám, szegény anyám. Mártha (kinyitja a szemét, térdre emelkedik, kabátban néz Vilámra, aztán Kálmánra esik tekintete, riadtan elakar húzódni tőle): Mi ez? mit akarunk velem? Oly szörnyű álom volt. (Eszmélvé, rémülten felugrik.) Nem volt álom, emlékszem már, hagyjanak el! hagyjanak el! Vilma (erősen, hozzá simul): Nem, ne féljen — bátorság! tudom én, hogy nehéz elviselni ilyen boldogságot... oh! legyen rá ereje! hiszen anyji ereje volt a szenvedésre! Mártha (halkan, megtört hangon): Oh megbocsáthatnak-e nekem? Vilma: Hallod Kálmán, mit kérd anyád? Nincs rá válaszod? (Édes megjelenik az ajtóban.) Kálmán: Van válaszom. (Megrögi Mártha kezét.) Anyám visszanyerted fiadat, van már a ki bosszut álljon érted. Hol van az az ember, a ki megtörte életedet, hol van az az ember?

Vilma (Mártha mellé térdel): Istenem! mit tettem! (Fölemeli az alét Mártha fejét.) Kálmán: Vilma, az égre! mit mondtott. Ez a nő — Vilma: Anyád, a te szerető, szenvedő anyád... Nemes barátunk a főhadnagy mient megirt nekem, hogy ártatlan eszköz volt a gonosz Villányi kezében. Rajtad áll-e itélni fölötte? Nem elég ezt tudnod? Még sem érted mit kell tenned? Kálmán (lassan térdre ereszkedik, Mártha mellett, halkán): Anyám, szegény anyám. Mártha (kinyitja a szemét, térdre emelkedik, kabátban néz Vilámra, aztán Kálmánra esik tekintete, riadtan elakar húzódni tőle): Mi ez? mit akarunk velem? Oly szörnyű álom volt. (Eszmélvé, rémülten felugrik.) Nem volt álom, emlékszem már, hagyjanak el! hagyjanak el! Vilma (erősen, hozzá simul): Nem, ne féljen — bátorság! tudom én, hogy nehéz elviselni ilyen boldogságot... oh! legyen rá ereje! hiszen anyji ereje volt a szenvedésre! Mártha (halkan, megtört hangon): Oh megbocsáthatnak-e nekem? Vilma: Hallod Kálmán, mit kérd anyád? Nincs rá válaszod? (Édes megjelenik az ajtóban.) Kálmán: Van válaszom. (Megrögi Mártha kezét.) Anyám visszanyerted fiadat, van már a ki bosszut álljon érted. Hol van az az ember, a ki megtörte életedet, hol van az az ember?

20. Jelenet. Előbbiek. Édes. Erzsényi. Édes (a középtájtóban): Azon többé nem áll bosszut senki. Mártha: Ah! barátom. Édes: Látom, minden rendben van már. En is rendbe hoztam a magam dolgát. Villányi meghalt. Hajdumegye Közönsége s annak nevében Veszprémi Gáspár alispán.

A csángók javára május 1-én a népszínházban igen érdekes előadás lesz. Az előadást a népszínház igazgatója rendezi. Szinre kerül a „Peleskei notárius, melyet a nemzeti és a népszínház tagjai együttesen adnak elő. A legkisebb szerepet is egy-egy kiválóbb művész játsza. A népszínházból Blaha Asszony Hegyi Aranka, Rákosi Szidi, Eöri Tamási; a nemzeti színházból Prielle Kornélia, Helvey Laura, Csillag Teréz, Ujházy, Nagy Imre, Vízvári stb. fagnak közreműködni.

Uj könyvek. megjelent és hozzánk be-küldetett „A XVI-ik század magyar lyray költészet”, írta Kardos Albert; Budapest, Révai testvérek kiadása — Ára 80 kr. A mű egy a helybeli reformatus főiskolán tanult tehetséges ifju írta. Irodalomtörténeti monográfia, mely a XVI. század magyar lyrai költészetével foglalkozik. Dolgozatát a mű iskola évben a budapesti egyetem bölcsészeti karán pályadíjjal jutalmazták, sőt a bírálók, névszerint dr. Gyulai Pál, dr. Beöthy Zolt és dr. Simonyi Zsigmond egyetemi tanárok kiadásra is ajánlották. Meg is jelent az „Egyetemes Philologia Közöny” ez idei folyamában is most külön leinyomatát vettük.

Vegyes hírek. A Petőfi-társaság vasnapon délelőtti zárt értekezleten a társulat elhatározta, hogy Pozsony meghívását fogadja el. Színház-hírek. Szintársulatunk május 1-jén elhagyja városunkat és S.-A.-Ujhegybe távozik, hol május 4-én megkezdik az előadásokat. — Krecsányi Ignác — mint biztos forrásból értesülünk — nem fog a nyár folyamán Bécsben előadásokat tartani — Németh József, szintársulatunk komikus, egészségének helyreállítása céljából a fővárosban időzik.

Hajdumegye üdvözölő irata Kossuth Lajoshoz — 80-dik születésnapja alkalmából. — Milyen tisztelt Nagy Hazafi! Magyarországot szent földön — mely Önökkel közös legrágább kincse a nemzetnek, — ezerszer ezrek ajkairól emelkedett már buzgó ima az Egekre, az Ön — fényben, dicsőségben, megpróbáltatásokban, szenvedésekben és hofui bánatban gazdag életének 80-ik évfordulója alkalmából. — Ezerszer ezrek érzelme, ragaszkodása, szeretete, hite forrott össze azokban a néma soru nyilatkozatokban, melyek Önnek tiszteletére a Haza polgárai által saját kebleikben önként emelt, elő, megingathatlan hála oltárán a kegyelet ünnepélyességével letették.

Nem egy telcsillámú divat eszme iránti rövid lelkesedésnek hamar elhamvadó visszfénye ez; hanem a történet nagy könyvéből olvasott, a történelmi közelebb multnak és jelennek tapasztalatai által tisztult, edzett hofiak igaz ösztinte lelkesedése, melyet ez ifju megye a volt anyu törvényhatóságtól örökölt; a hitnek lelkesedése, melyet ez ifju megye is meg fog örizni mindenhá.

De mind ez, micsoda az Ön páratlan érdemeivel, micsoda az Ön szenvedéseivel, az Ön hazafi lelkének fájdalomával, mi a számzótt lelkének fájdalomával szemben, kinek minden szivdobbanása e hazáért történt a multban s történik ma is, ki hazaszeretetének jutalmául a számúzetés keserű kenyerét eszi, ezen Hazáért, melyet szabaddá, dicsővé, boldoggá tenni volt egyedüli önzetlen élet-célja!

Es Ön sohasem változott, mint Istennek örök igazsága. Ön — daczára páratlan önfeláldozásáért nyert tövis koszorújának, — még a messze távolban is öröz anygala maradt Hazájának, melynek az idők viharai által szétépett, a feledés éjszakájában már-már elveszett hitét, nevét, fényét csak az Ön lángszelleme emelhetke ki világ elé a szándékosan előkészített politikai semmisségből, hogy ismét dicső és boldog lehetne.

Igaz, hogy e hazafiu nemes törekvés ellen felriadt óriás küzdelem szomorú eredményt hozott e Hazára, mert hiszen emberfeletti erővel a hősök sem rendelkezhettek. De az eszme nem bukkott el; az eszme el, mely nem az erőszak fegyvereinek diadalában, hanem a tökéletesüli emberi ész vívmányaiiban — kell — hogy elérje egyedül boldogító végcélját.

Es mi azért emeljük imánkat Istenhez, hogy ez eszmét mindenhatóságának erejével támogassa s megérlelve teljes győzelemre segítse. Önnek pedig, — a tisztas aggkor daczára — utólerhetlen szellemi erejét és testi erejét fenntartva, kegyelmével fedezve, engedje megérni ama megváltói eszme teljesülését — ezt az öure nézve minden földi ki-tüntetések felett álló erkölcsi jutalmat.

De ha a végzet könyvében más volna megírva a halandóság törvénye szerint: akkor is nyugtassa meg Önnek Hazáért aggódó nemes lelkét az a tudat, hogy Ön — jó Atyánk! — a távolban is nemzete lelkesedésének, szeretetének, tiszteletének örök dicsőfénye környezet, melyhez a fényt a Honszabadság eszmeje adja meg. E hitünknek és mély tiszteletünknek ime szerény kifejezését fogadja Ön, — Hazánk mélyen tisztelt Nagy Fia! azon — kegyelettel, mely nemes keulének oly sajtáságosan megragadó tulajdona. Kelt Debreczenben a megyei Bizottságnak 1883 évi ápril 9-én tartott rendkívüli közgyűléséből. Hajdumegye Közönsége s annak nevében Veszprémi Gáspár alispán.

TÖRVÉNYSZEK. — A tizsa eszlári ügyben a kir. ügyészség vádindítványa, Seiffert szerkesztésében, már elment a nyiregházi törvényszékhez. E vádindítvány alapját különösen az képezi s azt fejt ki legerőteljesebben: hogy a végtárgyalás szükseges azért, mert csakis a közvetlenség által lehet megállapítani a legnagyobbbbszt szerterhezó valomások közül azt, hogy mind a zok közülmí az igaz; elkerülhetlenül a végtárgyalás elé kell meg utasítani az ügyet s meg kellett tenni a vádindítványt különösen azért is, mert a dadai holttestről adókétféle orvosi vélemény fölött nem mondott t közegészségi tanács olyan föltüvéleményt, amely bármely irányban is döntött volna s mint ilyen tekintetbe vehető lett volna. Ezért kellett a vádindítványt megtenni.

Közgazdaság. — A szálló pótszere. A filloxera által Franciaországban okozott roppant pusztítások azon eszmét érlelték meg egy vállalkozó szellemű francia gazdában, vajjon nem lehetne-e a szálló helyett más növényből előállítani a bort. Többszörös megihusult kísérlet után megtalálta végre a növényt. Egyik faljaja a vörös répának; nagy a czukortartalma s az erjedés oly hirt állít elő a nedűjéből, a mely mivel sem áll a rendes bornak mögötte. A szállóval szemben nagy előnye e növénynek, hogy megél mindenféle talajban s különösen minden égjál alatt. A növény meghonosítására szükseges magvakat ingyen megszerezhetik azon gazdák, a kik ez iránt Delenil Agosthok fordulnak Gardanneban, Marseille közelében. — A tizsa balparti belvizek szabályozása tárgyában e hó 22-ikén Debreczenben Gr. Desseffy Aurél elnökléte alatt tartandó értekezleten, Debreczen városa — a városi tanács határozata folytán — nem fogja magát képviseltetni, azon oknál fogva, mivel Debreczennek ökszerüleg levezetendő belvizei nincsenek.

Apró-cseprő. Párbeszéd a „Biká”-ban. M a m e l u k : Hiszen ha a függötleneségi párt jut kormányra, lesz akkor szabadság! F ü g g e t l e n s é g : Nem szabadság lesz az akkor, hanem szabotosság és szvatosság, a mi most nincs!

Négy szöcskát üzenek: vésd jól kebledbe! fiadnak Hagyd örökül, ha ki huysz: A haza minden el tt! Kőlcsey Ferencz.

Legujabb. Budapest, apr. 17. (A „Debreczen” külön távirata. Érk. d. e. 11 órakor.) Polonyi Füzesei ügyben általános a felháborodás. A függetlenségi kör ülést tartott. A képviselőkhöz ugyanez ügyben zárt ülést tart szordán.

BUDAPEST, apr. 17. (A „Debreczen” külön távirata.) Erk. d. u. 2 ó 55 perc. Spanga rosszabbul van; arczebe orbczont idezett elő. Életveszélyben van, vallatni nem lehet.

Naptár. Szerda, apr. 18. Prot. Valer; Kath. Apolonius. Nap kel 5. óra 6 p. nyug. 6 óra 53 p.

Szerkesztői posta. H. Ö urnak, Sz.-Fejérvár. — Addig is, mig levelet írunk, itt kétszóniok meg a sikerült dolgozatokat. N. Gy. urnak, helyben. — „A főnök nr.” cz. ügyes rajzot — tér szükében — köszönettel melőznünk kellett. Konstantinápoly. A nagyérdék czikk et közöljük.

Felelős szerkesztő: GÁSPÁR IMRE Kiadó tulajdonos: KUTASI IMRE. NYILT-TÉR.)*

A „Debreczeni Ellenör” tegnapi számában megjelent czikk: „A boltos segédek ellenörző találmány”, nem tudom, hogy az illető czikkirő mifele aljas célzásokat akar azzal elérni. A mai kornak meg vannak a maga müveltebb kifejezései és igen sajnos az, hogy egy lap, mint a Debreczeni Ellenör, oly brutális ostobaságokkal untagja az olvasó-közönséget. Hesz János.

A „Debreczeni Ellenör” április 16. számában egy czikk jelent meg a következő czim alatt: „A boltos segédek ellenörző találmány.” Nem keressük az okokat, melyek czikkétő ily otromba támadásra indítottak, csakis annyit akarunk kijelenteni, hogy egy ily aljas közlemény egy tisztességes lapnak semmi esetre nem válik előnyére, — annyival is inkább, mivel véleményünk szerint czikköz egy haszontalan s minden egyéb csak tisztességes ember nem lehet. Debreczen, 1883. ápril 17.

Greczko Sándor a kereskedő ifjak önk. együletének II. jegyzője. Leldenfrost Armin. Szerafin Elemér.

1883-iki friss töltésű szolvai, polenai és luhi Erzsébet ásványvizek diszesen kiállított üvegekben megrendelhetők: Munkácson és Nyiregháza a központból. a fiókraktárból. MARSALOKÁROLY, munkácsi urad. ásványvizek bérloje.

